

การแปลคำขยายแบบลดระดับจากภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทย
ในตัวบทประเภทเน้นการแสดงอารมณ์ความรู้สึก
Translating English downtoners into Thai in expressive texts

Received: *January 25, 2019*

Revised: *July 26, 2019*

Accepted: *February 17, 2020*

ณัฐพงษ์ ศิริจันทร์ชื่น

Natthaphong Sirijanchnuen

คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ประเทศไทย

Faculty of Humanities, Kasetsart University, Thailand

snatthaphong.joe@gmail.com

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มุ่งศึกษารูปภาษาและความหมายของคำขยายแบบลดระดับภาษาอังกฤษจำนวน 4 คำ คือ *a bit, a little, a little bit* และ *slightly* จากคลังข้อมูลการแปลเทียบประโยคภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทย 150 ประโยคในตัวบทต้นฉบับประเภทเน้นการแสดงอารมณ์ความรู้สึกโดยใช้กรอบทฤษฎีสम्मูลภาพในการแปลในการวิเคราะห์ ผลของการศึกษาพบว่าการแปลคำขยายแบบลดระดับสามารถแบ่งเป็นสองกลุ่มใหญ่ๆ คือ

1. กลุ่มที่แสดงความหมายลดระดับ (ร้อยละ 64.67) โดยเป็นการเลือกใช้คำที่มีความหมายประจำคำตรงกับภาษาต้นทาง หรือการเลือกใช้คำหรือโครงสร้างอื่นที่มักเกิดร่วมกับวลีหลักที่แสดงความหมายกลางๆ และ
2. กลุ่มที่แสดงความหมายเพิ่มระดับ (ร้อยละ 35.33) โดยการเลือกแปลโดยไม่มี การถ่ายทอดความหมายลดระดับ และการเลือกใช้คำที่มีความหมายเน้นย้ำ ซึ่งมักเกิดกับวลีหลักที่แสดงความหมายเน้นอารมณ์ความรู้สึกเชิงลบ เหตุผลในการเลือกใช้คำหรือโครงสร้างอื่นนอกเหนือจากการเลือกแปลโดยการใช้ความหมายประจำคำตรงกับภาษาต้นทางนั้น พบว่ามีวัตถุประสงค์หลักเพื่อรักษาสมมูลภาพหรือความเป็นธรรมชาติในภาษาปลายทางซึ่งได้รับอิทธิพลจากการปรากฏร่วมของคำ การสร้างความกระชับและชัดเจนให้แก่ตัวภาษา ตลอดจนสร้างความน่าสนใจให้แก่ผู้อ่านมากยิ่งขึ้น

คำสำคัญ : การแปลอังกฤษเป็นภาษาไทย, คำขยายแบบลดระดับ, ตัวบทประเภทเน้นการแสดงอารมณ์ความรู้สึก

Abstract

This study aims to explore the meaning and linguistic forms found in the translation of the four English downtoners – a bit, a little, a little bit and slightly – based on the theoretical framework of translation equivalence. Data derived from 150 sentences drawn from a corpus of expressive texts and their Thai translations. The result of the study shows that the translations can be divided into two groups. First were those which conveyed the downtoning effect in accordance with the original version (64.67%). Their linguistic forms are associated with Thai downtoners equivalent to that of the source text or the use of equivalent expressions that tend to collocate with words with neutral semantic load. The second group comprised those which produced an intensifying effect contrary to that conveyed by the original (35.33%). Their subcategories include omission of the downtoning element and the use of expressions conveying intensification which produce an intensifying effect and generally collocate with words carrying negative connotation. It was also found that the use of equivalent expressions, as well as the omission of the downtoning element and use of expressions conveying intensification, are for the purpose of making the target text more appealing to the reader and maintaining equivalence or naturalness, which is related to collocation, conciseness and clarity.

Keywords: English-Thai translation, English downtoners, expressive texts

1. บทนำ

ความสำคัญของการแปลภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทยมีเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องในปัจจุบัน ทั้งนี้เพราะความต้องการสื่อสารเพื่อแลกเปลี่ยนถ่ายโอนองค์ความรู้ และวัฒนธรรมระหว่างกัน อย่างไรก็ตาม การแปลจากภาษาหนึ่งไปสู่อีกภาษาหนึ่งอาจทำได้ไม่่ง่ายนัก เนื่องจากภาษาแต่ละภาษามีความแตกต่างกันทั้งด้านรูปภาพและโครงสร้าง ตลอดจนมโนทัศน์ที่กำหนดความหมาย การนำรูปแบบของภาษาหนึ่งไปถ่ายทอดเป็นอีกภาษาหนึ่งมักเกิดปัญหาเรื่องความเหมาะสมเป็นธรรมชาติในภาษาปลายทาง จนทำให้เกิดการบิดเบือนของสารต้นฉบับ โดยเฉพาะการแปลตัวบทประเภทเน้นอารมณ์ความรู้สึก (expressive text) ที่มีการเลือกใช้คำที่หลากหลายในการสื่อความหมาย ผู้แปลจึงต้องตระหนักถึงความแตกต่างระหว่างรูปภาพและการเลือกคำแปลในภาษาปลายทางที่แสดงความหมายที่ผู้เขียนต้องการถ่ายทอด เพื่อรักษาความหมายในระดับวาทกรรมที่ถูกต้องและเป็นธรรมชาติ

คำขยายแบบลดระดับ (downtoners) ในการศึกษานี้ได้แก่ คำว่า *a bit, a little, a little bit* และ *slightly* เป็นกลุ่มคำที่มีความหมายคล้ายคลึงกัน มักใช้ในบริบทสถานการณ์ที่ผู้พูดต้องการแสดงอารมณ์ความรู้สึกที่ไม่เป็นทางการ ทำให้ความหมายของคำกริยาและคำคุณศัพท์อ่อนลงเพื่อแสดงความรู้สึก กล่าวคือการใช้คำเหล่านี้เป็นกลวิธีหนึ่งในการสื่อสารเพื่อลดระดับความเข้ม หรือเพื่อลดผลกระทบเชิงลบในการแสดงเจตนาที่เกาะเกี่ยวอยู่กับวัจนกรรมของผู้ใช้ภาษา โดยทั่วไปมักใช้คู่กับคำคุณศัพท์ที่มีความหมายเชิงลบ เช่น *difficult, stupid, small, worried, awkward* (Paradis, 1997; Quirk & Greenbaum, 1985; Holmes, 1984) และมีความหมายประจำคำตรงกับภาษาต้นทางตามพจนานุกรมภาษาอังกฤษ-ไทยทั่วไปว่า นิดหน่อย เล็กน้อย นิดๆ บ้าง ฯลฯ อย่างไรก็ตามการแปลคำเหล่านี้มีรูปภาพที่หลากหลายมากกว่าการใช้คำที่มีความหมายประจำคำตรงกับภาษาต้นทาง โดยพบการแปลโดยใช้คำซ้ำที่แสดงความหมายลดระดับโดยการใช้ไม่ยวมก เช่น *a little tired* เหนื่อยๆ *a little earlier* เนิ่นๆ การใช้โครงสร้างปฏิเสธ เช่น *a bit quiet* ไม่ค่อยช่างพูดเท่าไร การใช้คำที่แฝงความหมายลดระดับ เช่น *placed slightly on top of the one* วางเหลื่อม นอกจากนี้ยังพบการแปลโดยใช้รูปคำที่แสดงความหมายเน้นย้ำ เช่น *a bit depressing* หดหู่ไปใหญ่, *a bit quickly off* ฮวบฮาบเกินไป ตลอดจนการไม่ถ่ายทอดความหมายอีกด้วย แสดงให้เห็นว่าคำขยายแบบลดระดับสามารถแปลได้หลากหลายไม่ตายตัว มีรูปภาพปลายทางที่แตกต่างกันออกไปแล้วแต่บริบทสถานการณ์ในการสื่อสาร ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับบริบทและการตัดสินใจเลือกคำของผู้แปลเป็นสำคัญ จากการสืบค้นยังไม่พบการศึกษาเกี่ยวกับการแปลคำขยายแบบลดระดับจากภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทยมาก่อน ประเด็นดังกล่าวจึงมีความน่าสนใจในการศึกษาเป็นอย่างยิ่ง วัตถุประสงค์ของงานวิจัยชิ้นนี้คือ

- 1) ศึกษาความหมายและรูปแบบการแปลคำขยายแบบลดระดับทั้งสี่คำนี้จากภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทย
- 2) ศึกษาถึงบริบทในการสื่อสารทั้งที่เป็นบทสนทนาและการเล่าเรื่องเพื่อศึกษาปัจจัยอื่นใดที่อาจส่งผลต่อการแปล

ผลการวิจัยสามารถใช้เป็นแนวทางในการแปลคำขยายแบบลดระดับให้แก่นักแปล นักศึกษาวิชาการแปล และผู้สนใจทั่วไป ตลอดจนสามารถใช้ต่อยอดในการศึกษาวิจัยประเด็นปัญหาการแปลอื่นๆ ที่คล้ายคลึงกันได้อีกด้วย

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 สมมูลภาพในการแปล

สมมูลภาพ (equivalence) เป็นสิ่งที่สำคัญในการแปล ดังที่ Catford (1965, p.20) ให้คำจำกัดความการแปลไว้ว่า เป็นการแทนที่ข้อความในภาษาหนึ่งด้วยข้อความที่เท่าเทียมกันในอีกภาษาหนึ่ง (the replacement of textual material in one language (Source Language) by equivalent textual material in another language (Target Language)) โดยแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างภาษาซึ่งเกิดขึ้นจากการวิเคราะห์ภาษาต้นทางเพื่อหาความเท่าเทียมของการแปลในภาษาปลายทาง แม้ว่า Bell และ Candlin (1991) ได้แสดงแนวคิดเรื่องสมมูลภาพไว้ว่า การแปลโดยแท้จริงแล้วเป็นสิ่งเดียวกันกับการเปลี่ยนรูปภาษาที่คงไว้ซึ่งเนื้อหาหรือสาระเดียวกัน แต่แม้ในภาษาเดียวกันก็ยากที่จะใช้คำที่สามารถสื่อความได้เท่าเทียมกัน ดังนั้นการแปลย่อมไม่อาจสามารถรักษารูปแบบและความหมายของตัวบทต้นฉบับไว้ได้อย่างครบถ้วนสมบูรณ์ ผลที่ได้จากการแปลจึงมีแนวโน้มเป็นแปลโดยมุ่งเน้นการรักษารูปภาษาต้นฉบับโดยไม่พิจารณาปัจจัยด้านบริบทซึ่งถือว่าการแปลที่ “ซื่อสัตย์” แต่ “ไม่สวย” และการแปลโดยมุ่งเน้นความหมายจากบริบทและให้ความสำคัญกับการสื่อสารในภาษาปลายทางซึ่งถือเป็นการแปลที่ “สวย” แต่ “ไม่ซื่อสัตย์”

อย่างไรก็ดี การรักษาสมมูลภาพควรยึดแนวทางการแปลที่ให้ความสำคัญกับตัวบทต้นฉบับโดยอาศัยการตีความที่ถูกต้อง มีความซื่อสัตย์ต่อต้นฉบับเป็นสำคัญ ขณะเดียวกันการแปลก็เป็นการเขียนขึ้นใหม่ในภาษาของผู้รับสารโดยให้ความสำคัญกับความหมายที่ถูกต้องเหมาะสมในภาษาปลายทาง และไม่ละเลยการถ่ายทอดวจนลีลาของผู้เขียน ทั้งนี้เพื่อให้ผู้อ่านหรือผู้รับสารมีปฏิกิริยาตอบรับเช่นเดียวกับการอ่านงานต้นฉบับ แม้ว่า การแปลเป็นกระบวนการที่กระทำได้ไม่ถนัดนัก เพราะความหมายที่แสดงผ่านการเลือกใช้คำแปลที่ถูกต้องขึ้นอยู่กับบริบทมากกว่ารูปภาษาที่ตายตัว ผู้แปลจำเป็นต้องคำนึงถึงสมมูลภาพทางความหมายของสารอยู่เหนือการแปลโดยมุ่งเน้นรูปภาษา (dynamic equivalence over formal correspondence) กล่าวคือ การแปลภาษาต้นทางไปสู่ภาษาปลายทางต้องให้ความสำคัญกับความหมายโดยรักษาความสอดคล้องต้องตรงกันของเนื้อหาในบริบท (contextual consistency) ของทั้งสองภาษา กระบวนการแปลที่เกิดขึ้นนี้เป็นการสกัดหาโครงสร้างที่อยู่ในความคิด (notional structure) หรือความหมายที่แท้จริงที่ไม่ได้ปรากฏให้เห็นในรูปภาษามากกว่าการหาโครงสร้างผิว (surface structure) หรือความหมายตามโครงสร้างภาษา พร้อมกับนี้ ผู้แปลต้องรักษาสมมูลภาพทั้งเรื่องของการเลือกใช้คำ โครงสร้างภาษา วจนลีลา และวัฒนธรรมของภาษาจนสามารถส่งผลให้เกิด “ความเป็นธรรมชาติ” ตลอดจนก่อให้เกิดผลเช่นเดียวกันกับภาษาต้นทางสำหรับผู้รับสารในภาษาปลายทาง แตกต่างจากการแปลโดยมุ่งเน้นรูปภาษา (formal correspondence) ซึ่งให้ความสำคัญอยู่ที่การแปลที่ยึดรูปภาษา (form) ทั้งความถูกต้องและโครงสร้างของภาษาต้นทางเป็นหลักแล้วนำไปถ่ายทอดในภาษาปลายทาง (Nida & Taber 1969; Longacre, 1983, cited in Kunthamrong, 2009, p.63)

การแปลเพื่อความเป็นธรรมชาติของภาษาดังกล่าวอาจทำความเข้าใจผ่านแนวทางการจัดการทางภาษา (language manipulation) เพื่อการแปลของ Delisle (1988) ในส่วนของการวิเคราะห์เพื่อตีความ (interpretive analysis) ที่ทำให้เข้าใจถึงสมมูลภาพและหลักการแปลในเชิงปฏิบัติมากยิ่งขึ้น กล่าวคือ ลักษณะของภาษาภายในตัวบทแต่ละประเภทยังมีส่วนในการพิจารณาเลือกสรรคำแปลที่แตกต่างกัน อันได้แก่

1) การถ่ายทอดคำที่มีความหมายเดียว (transfer of monosemous words) ผู้แปลไม่ต้องตีความเพื่อการแปล ข้อมูลจากตัวบทสามารถแปลได้ตรงตัวโดยไม่ต้องอาศัยการวิเคราะห์บริบทสถานการณ์ในการสื่อสารแต่อย่างใด การแปลในระดับนี้ เช่น การแปลชื่อบุคคล สถานที่ ตัวเลข หรือคำศัพท์เฉพาะทางที่เรียกกันอย่างแพร่หลายในวงการ เป็นต้น

2) การถ่ายทอดโดยการเลือกคำในภาษาปลายทางที่มีความหมายตรงกับคำในภาษาต้นทาง (retrieval of standard equivalents from the linguistic system) คือ ผู้แปลสามารถเลือกคำในภาษาปลายทางที่มีความหมายตรงกับคำในภาษาต้นทาง โดยอาศัยการพิจารณาจากความหมายหลัก หรือความหมายประจำทางภาษาที่มีอยู่แล้วระหว่างสองภาษาภายใต้บริบทสถานการณ์ในการสื่อสารแบบเดียวกันหรือที่คล้ายคลึงกัน การแปลประเภทนี้มักใช้รูปภาษาที่กำหนดตายตัว และพบคำแปลได้ในพจนานุกรมสองภาษาทั่วไป เช่น “health” แปลว่า “สุขภาพ” “difficult” แปลว่า “ยาก” เป็นต้น

3) การถ่ายทอดโดยการสร้างคำใหม่จากบริบท (re-creation in context) คือ ผู้แปลต้องอาศัยการตีความและเชื่อมโยงมโนทัศน์ทางความหมายที่แท้จริงระหว่างภาษาต้นทางและภาษาปลายทางโดยอาศัยบริบทสถานการณ์ในการสื่อสารเป็นสำคัญ กล่าวคือเป็นการทำความเข้าใจภาษาต้นทางจากบริบทในระดับวาทกรรม แล้วนำมาเขียนใหม่เพื่อถ่ายทอดความหมายที่ถูกต้อง เป็นธรรมชาติโดยผลออกจากรูปแบบทางภาษาของต้นฉบับ การแปลประเภทนี้ผู้แปลต้องอาศัยทักษะทางภาษาระดับสูงและใช้ข้อเท็จจริงทั้งหมดเกี่ยวกับเรื่องที่จะแปล เช่น แทนที่จะแปลประโยค “He is good for nothing” ว่า “เขาไม่เก่งอะไรเลย” ควรแปลว่า “เขาเป็นคนไม่เอาถ่าน” เป็นต้น

โดยสรุปแล้วแนวคิดเกี่ยวกับสมมูลภาพและแนวทางการแปลจากกรอบทฤษฎีข้างต้นสามารถใช้ตั้งสมมุติฐานอธิบายปรากฏการณ์ที่พบในการแปลคำขยายแบบลดระดับได้เช่นกัน โดยอาจแบ่งเป็น 2 กลุ่มใหญ่คือ 1) แนวทางการแปลหรือสมมูลภาพแบบตรงตัวตามรูปแบบและความหมายประจำคำของภาษาต้นฉบับ และ 2) แนวทางการแปลหรือสมมูลภาพโดยอาศัยบริบทสถานการณ์ในการตีความหมายเพื่อเลือกคำแปลที่เหมาะสมในภาษาปลายทาง

2.2 คำขยายแบบลดระดับและการแสดงความรู้สึก

Quirk & Greenbaum (1985) ให้คำจำกัดความของคำขยายแบบลดระดับ (downtoners) ไว้ว่าเป็นคำขยายที่ทำให้ความหมายของคำกริยาและคำคุณศัพท์อ่อนลง โดยคำขยายแบบลดระดับที่ใช้เป็นข้อมูลในการศึกษาทั้ง 4 คำนี้ เป็นคำขยายที่แสดงความหมายในระดับต่ำแบบเน้นเนื้อหา (expression diminishers) กล่าวคือ เป็นกลุ่มคำที่เมื่อใช้ขยายคำกริยาหรือคำคุณศัพท์แล้วจะแสดงความหมายในเชิงปริมาณที่น้อย หรืออยู่ในระดับที่จำกัด มักใช้ในบริบทของการรายงานหรือการบอกกล่าวข้อเท็จจริง เช่น *My voice was shaking a little* (เสียงสั่นเล็กน้อย) หรือเป็นการเสริมความรู้สึกในถ้อยคำให้มากยิ่งขึ้นในรูปประโยคคำถามแต่แสดง

เจตนาในการขอร้อง เช่น “*Um, could you maybe lighten the stuff under my eyes just a little?*” (ช่วยกรุณา...หน่อยได้ไหมคะ) กล่าวได้ว่าการใช้คำขยายแบบลดระดับเป็นกลวิธีที่ผู้พูดใช้เพื่อจัดการกับการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างคู่สนทนาให้อยู่ในระดับที่ราบรื่น ลดการขัดแย้ง และการเสียหน้าระหว่างกัน

สำหรับคำขยายแบบลดระดับในภาษาไทยนั้นพบว่ายังไม่มีการศึกษาค้นคว้าอย่างจริงจัง แต่มีกล่าวถึงในตำราไวยากรณ์ไทยอยู่บ้าง เช่น การศึกษาของกำชัย ทองหล่อ (Thonglor 2002) ที่กล่าวว่า คำขยายแบบลดระดับจัดเป็นคำวิเศษณ์ที่อยู่ในกลุ่มของ “ประมาณวิเศษณ์” คำวิเศษณ์ประเภทนี้ใช้ในการบอกปริมาณหรือบ่งชี้จำนวนซึ่งไม่ได้ชี้ชัดเฉพาะเจาะจงลงไปว่ามีอยู่เท่าใด เป็นแต่การกำหนดตามความรู้สึกหรือทัศนคติของผู้พูดว่ามากหรือน้อย เช่น น้อย นิดหน่อย บ้าง มาก หลาย ทั้งหลาย ต่าง บรรดา ฯลฯ ซึ่งเมื่อใช้ประกอบคำนามสรรพนาม กริยา และคำวิเศษณ์ด้วยกันจะทำให้เนื้อความมีมากยิ่งขึ้นเกี่ยวกับลักษณะ เวลา สถานที่ หรือสามารถกล่าวได้ว่าคำเหล่านี้ใช้แสดงความคิดความเห็น หรือทัศนคติในถ้อยคำให้มีความชัดเจนขึ้น ในพจนานุกรมคลังคำของนวรรณ พันธเมธา (Phanmetha, 2006) ให้คำขยายแบบลดระดับในภาษาไทยได้แก่ คำว่า เล็กน้อย น้อยนิด นิดหน่อย หน่อยเดียว นิดเดียว สักนิด สักหน่อย นิด หน่อย นิดๆ หน่อยๆ หน่อยๆ บ้าง แสดงความอ่อนลงของถ้อยคำในเชิงบอกเล่า บรรยาย แสดงความคิดเห็น ตลอดจนแสดงความสุขภาพในภาษาเพื่อการขอร้อง ถ่อมตัว ยกตัวอย่างการใช้เช่น

- สีหน้าของเธอเปลี่ยนไปเล็กน้อยเมื่อได้พบกับเขา
- ผมพูดภาษาอังกฤษได้นิดหน่อย พอสื่อสารได้ครับ
- ช่วยต่อเวลาให้อีกสักนิดได้ไหมคะ ยังทำไม่เสร็จดีเลย

การใช้คำขยายแบบลดระดับ “เล็กน้อย” ในประโยคแรกเป็นการใช้เพื่อขยายความหมายของคำกริยาเปลี่ยนไป ว่าอยู่ในระดับที่น้อย แสดงถึงความเปลี่ยนแปลงของสีหน้าของบุคคลที่เป็นบุรุษที่สามที่ผู้พูดกล่าวถึง ทำให้มีโน้ตทัศน์ทางความหมายในความรู้สึกนึกคิดของผู้ฟังมีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น ส่วนคำขยาย เล็กน้อย ในประโยคที่สองแสดงให้เห็นถึงความถ่อมตัวของผู้พูด (การรักษาหน้าตัวเอง) โดยถือได้ว่าเป็นกลวิธีการพูดออกตัวอย่างหนึ่งซึ่งเป็นการป้องกันตัวเองจากการรับผิดชอบต่อผลต่างๆ ที่เกิดจากคำพูดของตัวเอง และในประโยคสุดท้าย คำขยายแบบลดระดับ สักนิด ซึ่งใช้ร่วมกับรูปประโยคคำถาม แต่เจตนาที่แท้จริงคือการขอร้องผู้ฟังให้กระทำการอย่างใดอย่างหนึ่ง โดยใช้กลวิธีการแสดงความสุขภาพในภาษาเพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการสื่อสาร (ผู้ฟังอนุญาตให้ต่อเวลา)

จะเห็นได้ว่าการใช้คำขยายแบบลดระดับของผู้พูดไม่ว่าจะเป็นภาษาอังกฤษหรือภาษาไทยต่างก็มีจุดมุ่งหมายเพื่อลดผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นต่อผู้ฟังหรือคู่สนทนา แสดงความเป็นมิตรหรือความสุขภาพของถ้อยคำเป็นสำคัญ (Fraser 1980; Stoffel, 1901) ทั้งนี้การลดระดับของถ้อยคำดังกล่าวถือได้ว่ามีความเกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมความสุภาพเชิงลบ (negative politeness cultures) (Brown & Levinson 1978 cited in Holmes, 1984) ซึ่งเป็นการใช้ภาษาสุภาพที่ผู้พูดหลีกเลี่ยงการพูดที่แสดงการรบกวนหรือบังคับจำกัดอิสระของผู้ฟัง เช่น การใช้รูปประโยคคำถามเพื่อการขอร้องแทนการใช้ประโยคคำสั่ง นอกจากนี้แล้วการลดระดับของถ้อยคำตามรูปแบบของคำขยายแบบลดระดับสามารถบ่งชี้ถึงวัฒนธรรมความสุภาพเชิงบวก

(positive politeness cultures) ตามแนวคิดของ Brown & Levinson (1987) ที่แสดงถึงการยอมรับนับถือ แสดงความเป็นพวกพ้อง หรือแสดงความเอาใจใส่ซึ่งกันและกัน โดยการใช้ภาษาลักษณะนี้มักอยู่ในสถานการณ์ที่ไม่เป็นทางการ ดังเช่นในประโยคต่อไปนี้

- พวกเราแวะทานข้าวกันที่นี้สักหน่อยดีไหม ดูท่าเธอคงหิวแล้ว
- คนเราขยันบ้างก็เกี่ยวบ้างบางครั้งจะเป็นไรไป

จากตัวอย่าง การใช้คำขยายแบบลดระดับ “สักหน่อยดีไหม” ซึ่งใช้ร่วมกับคำแสดงคำถามยอมทำให้ ถ้อยคำมีความอ่อนลง ตลอดจนแสดงความห่วงใยและเอาใจใส่ของผู้พูดที่มีต่อผู้ฟัง ส่วนการใช้คำขยายแบบลดระดับ “บ้าง...จะเป็นไรไป” เป็นการแสดงความคิดเห็นของผู้พูดเกี่ยวกับการปฏิบัติตัวที่เป็นข้อดีหรือข้อเสียที่ย่อมเกิดขึ้นได้กับทุกๆ คน ไม่มีใครสมบูรณ์แบบ จึงเป็นถ้อยคำที่แสดงความเป็นมิตร และความเป็นพวกพ้องเดียวกัน ดังนั้นจะเห็นได้ว่าการใช้คำขยายแบบลดระดับในการสื่อสารมีความสัมพันธ์กับการใช้คำอื่นๆ เพื่อแสดงความรู้สึกในภาษาเป็นอย่างมาก ผู้แปลจึงต้องตระหนักถึงการเลือกใช้คำขยายแบบลดระดับในบริบทต่างๆ เพื่อให้สามารถเลือกคำแปลที่เหมาะสมเป็นธรรมชาติ ตลอดจนรักษาความสอดคล้องทางความหมายของภาษาต้นทางและภาษาปลายทาง

2.3 การศึกษาการแปลคำขยายแบบลดระดับ

การศึกษาการแปลคำขยายแบบลดระดับเป็นเรื่องค่อนข้างใหม่เมื่อเทียบกับการศึกษาการแปลคำประเภทอื่น ๆ ที่เป็นเช่นนี้เพราะมีจำนวนสมาชิกคำย่อยอยู่มากมาย อีกทั้งความหมายและหน้าที่ในการสื่อสารของคำประเภทนี้มักมีความแปรผันสูง ดังที่ Lakoff (1972) กล่าวว่า ความหมายของคำขยายแบบลดระดับมักมีความไม่ชัดเจนเมื่อเทียบกับคำประเภทอื่น การตีความหมายของคำอาจแตกต่างกันตามบริบทสถานการณ์ที่มีความผูกพันโดยตรงกับสภาวะหรือปัจจัยที่ต้องปรากฏกับถ้อยคำในบทสนทนาเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ทางวาทกรรม (felicity conditions) ดังนั้นคำขยายแบบลดระดับจึงเชื่อมโยงแนบแน่นกับความไม่จำเพาะทางความหมายในเชิงอรรถศาสตร์และวัจนปฏิบัติศาสตร์ (semantic and pragmatic indeterminacy) คำขยายแบบลดระดับเป็นได้ทั้งคำกริยาหรือวิเศษณ์ เช่น may, might, suggest, seem, appear, perhaps, possibly, rather, almost ฯลฯ ที่ผ่านมามีการศึกษาการแปลคำขยายแบบลดระดับค่อนข้างน้อย งานที่พบเป็นการแปลจากภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศอื่น ๆ เช่น การแปลคำขยายแบบลดระดับจากภาษาอังกฤษเป็นภาษาอาหรับในต้นฉบับวรรณกรรมโดยเน้นการแปลคำว่า ‘almost’, ‘rather’, ‘hardly’, และ ‘quite’ (Muhammed & Ali, 2012) หรือการแปลคำขยายแบบลดระดับจากภาษาอังกฤษเป็นภาษาจีนเพื่อทำบทบรรยายในภาพยนตร์ (Dong & Chiu, 2013) ในยุโรปมีการศึกษาเปรียบเทียบการแปลคำขยายแบบลดระดับ more or less ระหว่างภาษาอังกฤษและภาษาเยอรมัน (Ebeling & Ebeling, 2015) ผลการศึกษาล้วนสะท้อนถึงการผกผันทางความหมายที่แตกต่างกันออกไปตามบริบทด้านสถานการณ์และวัฒนธรรม

3. วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยฉบับนี้มุ่งศึกษาการแปลคำขยายแบบลดระดับจำนวน 4 คำ คือ คำว่า *a bit* 47 ประโยค *a little* 54 ประโยค *a little bit* 14 ประโยค และ *slightly* 35 ประโยค รวมทั้งสิ้น 150 ประโยค โดยผู้วิจัยใช้คลังข้อมูลตัวบทประเภทเน้นอารมณ์ความรู้สึก (expressive text) จากนวนิยายต้นฉบับภาษาอังกฤษชายดี 3 เรื่องในช่วงปี 1996-2004 ซึ่งได้รับความนิยมและมีการตีพิมพ์หลายครั้งถึงปัจจุบัน คือ นวนิยายเรื่อง *The Devil Wears Prada* (Weisberger, 2003) (นางมารสวมปราด้า แปลโดยจิตราพร โนโตตะ) *Turning Thirty* (Gayle, 2000) (ปีนี้ไม่ยากโสต แปลโดยภูมิชาย บุญสินสุข) และ *Bridget Jones's Diary* (Fielding, 1996) (ไดอารี่ของบริดเจ็ต โจนส์ แปลโดยพลอย จริยะเวช) ซึ่งมีจำนวนคำในตัวบท (corpora) ทั้งสิ้น 298,356 คำ ผู้วิจัยใช้ฉบับแปลภาษาไทยของทั้ง 3 เล่มเปรียบเทียบกับต้นฉบับภาษาอังกฤษเพื่อการศึกษาวิเคราะห์รูปภาษาและความหมายในการแปล เหตุผลสำคัญที่เลือกตัวบททั้ง 3 เรื่องในการศึกษาเนื่องจากเมื่อเทียบกับนวนิยายชายดีเล่มอื่นๆ แล้ว มีการใช้คำขยายแบบลดระดับในจำนวนที่มากกว่า และเมื่อทำการวิเคราะห์ในเบื้องต้นพบว่าเพียงพอต่อการจัดแบ่งประเภททางความหมายได้เป็นสัดส่วนที่ชัดเจน

การวิจัยนี้ศึกษาอุปประโยคในส่วนของภาคแสดงที่มีโครงสร้าง คำกริยาและคำคุณศัพท์ที่เกิดร่วมกับคำขยายแบบลดระดับซึ่งทำหน้าที่เป็นคำวิเศษณ์เท่านั้น ไม่ศึกษาคำขยายแบบลดระดับที่ทำหน้าที่ 1) เป็นคำนามหรือคำคุณศัพท์ เช่น *a bit of luck*, *a little bit of advice* 2) อยู่คู่กับคำอื่นเพื่อบ่งชี้เวลา เช่น *a little after*, *a little while* และ 3) อยู่กับคำบ่งชี้การปฏิเสธ *not* เช่น *not a little horrified* เหตุที่ผู้วิจัยไม่เลือกคำขยายแบบลดระดับที่ทำหน้าที่เป็นคำนามหรือคุณศัพท์ในข้อ 1) เพราะเป็นคำบ่งปริมาณ ไม่เกี่ยวข้องกับการแสดงอารมณ์ความรู้สึก ส่วนที่ไม่เลือกคำขยายแบบลดระดับที่อยู่คู่กับคำอื่นข้อ 2) เพราะจำกัดความหมายเฉพาะกับการบ่งชี้เวลา และไม่เลือกคำขยายแบบลดระดับที่บ่งชี้การปฏิเสธข้อ 3) เพราะมีจำนวนน้อยและมีความหมายเฉพาะเน้นย้ำในเชิงเพิ่มพูนว่า “ไม่ใช่หน่อย” “ไม่ใช่เล่น” “ไม่ใช่หยอก” (‘not in any way’) ซึ่งแล้วแต่การแปลโดยตีความตามบริบท

ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีของภาษาศาสตร์คลังข้อมูลในการเก็บข้อมูลเพื่อศึกษารูปภาษาและความหมายของการแปลคำขยายแบบลดระดับ เริ่มจากคัดเลือกตัวบทต้นฉบับภาษาอังกฤษประเภทแสดงอารมณ์ความรู้สึกที่มีการแปลเป็นภาษาไทยเพื่อสร้างคลังข้อมูลโดยทำให้อยู่ในรูปข้อความล้วนๆ (plain text file) หรือ .txt ลำดับต่อมาจึงสร้างคลังข้อมูลโดยใช้โปรแกรม Antconc 3.2.4 W ในการสืบค้นและทำเครื่องหมายเฉพาะคำขยายแบบลดระดับที่ต้องการศึกษาจากตัวบทต้นฉบับทั้งหมด แล้วจึงคัดเลือกประโยคภาษาอังกฤษที่มีคำขยายแบบลดระดับที่ทำหน้าที่เป็นคำวิเศษณ์ออกมา จากนั้นค้นหาประโยคเดียวกันที่แปลเป็นภาษาปลายทางภาษาไทยโดยเปิดหาจากนวนิยายแปล แล้วพิมพ์ประโยคที่พบคู่กับประโยคภาษาอังกฤษลงในโปรแกรม Word 2010 เพื่อแสดงบทแปลระดับประโยคที่เท่ากัน ยกตัวอย่างเช่น

ต้นฉบับ : 'Are you sure?' asked Gershwin. 'I think he was feeling a bit guilty.'

ฉบับแปล : “แกแน่ใจนา” เกอร์ชวินถาม “ผมว่าเขาคงรู้สึกผิดนิดๆ อยู่เหมือนกัน”

:

สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์รูปภาษาและความหมาย โดยนำข้อมูลที่สืบค้นและจัดเรียงในรูปของประโยค 2 ภาษา ทั้งภาษาต้นฉบับและฉบับแปลมาเปรียบเทียบกันเพื่อวิเคราะห์รูปภาษาโดยเน้นที่โครงสร้างคำ จากนั้นจึงแบ่งกลุ่มตามรูปภาษาและระดับ (degree) โดยเทียบกับที่ปรากฏในต้นฉบับที่พบ จากนั้นศึกษาบริบทในการสื่อสารของการแปลคำขยายแบบลดระดับแล้วจึงอภิปรายผล ขั้นตอนสุดท้ายเมื่อทำการวิเคราะห์และอภิปรายรูปภาษาและความหมายทั้งหมดแล้ว ผู้วิจัยทำการสรุปผลการวิจัย

4. ผลการวิเคราะห์การแปลคำขยายแบบลดระดับ

การแปลคำขยายแบบลดระดับที่พบสามารถแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มใหญ่ๆ ได้แก่ กลุ่มที่แสดงความหมายลดระดับ (downtoning effect) จำนวนทั้งสิ้น 97 คำ คิดเป็นร้อยละ 64.67 และกลุ่มที่แสดงความหมายเพิ่มระดับ (intensifying effect) จำนวนทั้งสิ้น 53 คำ คิดเป็นร้อยละ 35.33 โดยสามารถแจกแจงผลการวิเคราะห์และจัดกลุ่มทางความหมายได้ดังนี้

4.1 กลุ่มที่แสดงความหมายลดระดับ (downtoning effect)

กลุ่มแรกที่แสดงความหมายลดระดับ (downtoning effect) นี้เป็นการแปลที่แสดงการลดระดับทางความหมายสอดคล้องกับความหมายในต้นฉบับ แบ่งเป็นประเภทย่อยได้อีก 2 ประเภท ประเภทที่ 1 คือ ปรากฏรูปคำที่แสดงความหมายเทียบเคียงโดยตรง หรือความหมายประจำคำตามตัวภาษาซึ่งมีคำแปลอยู่แล้วในภาษาปลายทาง เช่นคำว่า นิดหน่อย เล็กน้อย อีกนิด อีกหน่อย นิดหนึ่ง สักหน่อย บ้าง น้อย นิดๆ ซึ่งการแปลในลักษณะนี้จะมีโครงสร้างที่ผูกติดกับคำประเภทอื่นๆ หรือวลีหลักในประโยคเสมอ ส่วนประเภทที่ 2 นั้นผู้แปลเลี่ยงไม่ใช้รูปคำที่มีความหมายเทียบเคียงได้กับคำในต้นฉบับ แต่เลือกใช้คำหรือโครงสร้างอื่นๆ ที่แสดงความหมายในเชิงลดระดับแทน ได้แก่ คำแสดงการกะประมาณ คำซ้ำ คำที่แสดงกระบวนการหรือความเปลี่ยนแปลง โครงสร้างปฏิเสธ คำบอกจำนวน และคำที่แฝงความหมายลดระดับ ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

4.1.1 การเลือกใช้คำที่มีความหมายประจำคำตรงกับคำในภาษาต้นทาง (70 ประโยค หรือ 46.66%)

ในกลุ่มนี้พบว่า โครงสร้างรูปภาษาที่ใช้ในการแปลจะมีความคล้ายคลึงกัน กล่าวคือ ทุกประโยคจะแปลคำขยายแบบลดระดับโดยใช้ความหมายเทียบเคียงได้โดยตรงหรือที่มีคำแปลอยู่แล้วในภาษาปลายทาง เพียงแต่มีโครงสร้างที่ผูกติดกับคำอื่นๆ ได้หลายแบบ ซึ่งสามารถจำแนกตามโครงสร้างได้ 5 แบบดังต่อไปนี้

(1) วลีหลัก + คำขยายแบบลดระดับ (37 ประโยค) รูปภาษาในการแปลคำขยายแบบลดระดับนี้เป็นการแปลโดยใช้คำขยายแบบลดระดับวางไว้หลังวลีหลัก ไม่มีคำอื่นใดคั่นกลาง หรือเพิ่มเติมเข้ามา ยกตัวอย่างเช่น

ต้นฉบับ :	‘My voice was shaking <u>a little</u> , but I couldn't get it under control.’
ฉบับแปล :	“เสียงฉันสั่น <u>เล็กน้อย</u> แต่ฉันเอาไม่อยู่แล้วจริงๆ”

การแปลคำขยายแบบลดระดับ *a little* ที่ผูกติดกับวลีหลัก “สั่น” ว่า เล็กน้อย สอดคล้องกับการศึกษาของ Paradis (1997, pp.89-91) ที่กล่าวว่าคำขยายแบบลดระดับมักปรากฏร่วมกับคำคุณศัพท์หรือคำกริยา ซึ่งโดยปกติจะทำให้ถ้อยคำมีความหมายอ่อนลงเมื่อผู้พูดใช้คำคุณศัพท์หรือกริยาที่ใช้ความหมายกลางๆ หรือ

ความหมายในเชิงลบ การแปลโดยใช้โครงสร้างแบบนี้เป็นการแปลที่รูปภาษาปลายทางมีลักษณะตรงตามรูปภาษาต้นทางมากที่สุด ผู้แปลสามารถเลือกคำแปลโดยใช้คำบ่งปริมาณที่มีอยู่แล้วในภาษาไทย เช่น นิดหน่อย เล็กน้อย บ้าง นิดๆ ฯลฯ วางต่อท้ายคำคุณศัพท์หรือคำกริยาที่ต้องการขยายความหมายในเชิงลดระดับ ตามความเห็นของผู้วิจัยเห็นว่าเป็นการแปลที่ง่ายที่สุด

(2) วลีหลัก + คำบอกทิศทาง + คำขยายแบบลดระดับ (17 ประโยค) รูปภาษาในการแปลคำขยายแบบลดระดับที่วางไว้หลังคำวลีหลักที่มีคำบอกทิศทางต่อท้ายได้แก่ คำว่า ออก ขึ้น ลง ไป ขึ้นมา ลงไป ยกตัวอย่างเช่น

ต้นฉบับ :	'So you're up for it?' she asked, her enthusiasm sounding <u>a bit</u> dampened.
ฉบับแปล :	“เธอไม่ตั้งใจเธอ” ลิลลี่ถาม เสียงกระตือรือร้นของเธอฟังดูลดลงไปนิด

รูปภาษาในการแปลแบบนี้พบได้เป็นอันดับรองลงมาในกลุ่มการแปลโดยเลือกใช้คำที่มีความหมายประจำคำตรงกับภาษาต้นทางซึ่งแสดงความหมายในเชิงลดระดับ โดยเป็นการใช้คำบ่งปริมาณในภาษาไทย เช่น คำว่า นิดหน่อย เล็กน้อย บ้าง นิดหนึ่ง ฯลฯ คู่กับการใช้คำบอกทิศทางที่ผูกติดมากับวลีหลัก สอดคล้องกับการศึกษาการใช้คำบอกทิศทางในภาษาไทย ได้แก่คำว่า “ไป” กับ “มา” ของ Rangkuapan (1992) ที่กล่าวไว้ว่า คำบอกทิศทางในภาษาไทยเป็นคำที่ทำหน้าที่ทางอรรถศาสตร์หลายความหมาย มีความสัมพันธ์เป็นเครือข่าย กล่าวคือ นอกจากจะมีความหมายพื้นฐานประจำคำที่บ่งชี้ทิศทางแล้วยังเป็นกลุ่มคำที่มีความหมายแสดงมโนทัศน์ในลักษณะอื่นๆ โดยผูกติดอยู่กับคำอื่นเพื่อเสริมความหมายในการแสดงทัศนคติในเรื่องต่างๆ อีกด้วย

(3) วลีหลัก + (คำบอกทิศทาง) + คำขยายแบบลดระดับ + คำลงท้าย (10 ประโยค) รูปภาษาในการแปลคำขยายแบบลดระดับที่มีการวางไว้หลังวลีหลักโดยอาจมีคำบอกทิศทางคั่นกลาง และมีคำลงท้ายตามหลังเสมอ ยกตัวอย่างเช่น

ต้นฉบับ :	'Andy, since you seem to be <u>a little</u> slow on the uptake here, this is my house.'
ฉบับแปล :	“แอนดี้ รู้สึกคราวนี้คุณจะหวั่นช้าไปนิดนะ จะบอกให้ก็ได้ว่านี่คือบ้านของผมเอง”

การใช้คำลงท้ายบางคำตามการศึกษาของ Poonlarp (2009) ระบุว่าช่วยเพิ่มระดับหรือเน้นย้ำความหมายถ้อยคำ อย่างไรก็ตาม แม้จะมีคำลงท้ายปรากฏในประโยคตัวอย่างข้างต้น แต่ความหมายโดยรวมไม่แสดงการเน้นย้ำ เพราะอิทธิพลของคำขยายแบบลดระดับ นิด และบ้าง ที่ทำให้ความหมายของประโยคเป็นไปในเชิงลดระดับ เช่นนี้แล้วการใช้คำลงท้ายตามตัวอย่างจึงเป็นเพียงคำแสดงความไม่เป็นทางการในภาษาพูดเท่านั้น

(4) วลีหลัก + คำเน้นย้ำ + คำขยายแบบลดระดับ (4 ประโยค) รูปภาษาในการแปลคำขยายแบบลดระดับที่วางไว้หลังวลีหลักและคำเน้นย้ำจำพวกคำว่า เยอะ มากมาย เกินไป ตัวอย่างเช่น

ต้นฉบับ :	Eventually we came up with the idea of paying our respects to him at the cemetery, albeit <u>a little</u> late.
ฉบับแปล :	ท้ายที่สุดแล้วเราก็คิดกันว่าจะพาไปเยี่ยมทำความเคารพหลุมศพของเอเลียตกัน แม้จะดูสายเกินไปหน่อย

จากตัวอย่างจะเห็นได้ว่าการแปลโดยใช้คำเน้นย้ำ “เกินไป ” ซึ่งเป็นคำแสดงอารมณ์ความรู้สึกประเภทหนึ่งที่มีปรากฏร่วมกับคำคุณศัพท์หรือคำกริยา (Poonlarp, 2009) เช่นเดียวกับคำขยายแบบลดระดับ แต่ก็ไม่ได้ทำให้ความหมายโดยรวมของประโยคมีความหมายในเชิงเน้นย้ำหรือเพิ่มระดับเช่นเดียวกับข้อ 3) ทั้งนี้เพราะอิทธิพลของรูปภาพของคำขยายแบบลดระดับ น้อย ที่ทำหน้าที่หลักในการลดระดับความแรงของถ้อยคำในประโยค

(5) วลีหลัก + คำบอกการณลักษณะ + คำขยายแบบลดระดับ (2 ประโยค) รูปภาพในการแปลคำขยายแบบลดระดับที่วางไว้หลังวลีหลักและคำบอกการณลักษณะ (aspect) แสดงลักษณะของการกระทำ หรือเหตุการณ์ที่ดำเนินอยู่ (Prasithratsint, 2002, p. 73) ยกตัวอย่างเช่น

ต้นฉบับ :	'What? Oh; I'm fine. <u>A little</u> weak, but getting better....'
ฉบับแปล :	“อะไรนะ อ้อ ฉันสบายดี ยังคงเพลียอยู่นิดหน่อย แต่ดีขึ้นแล้ว...”

จากตัวอย่าง คำว่า นิดหน่อย เป็นคำแปลของคำขยายแบบลดระดับ a little โดยปรากฏร่วมกับวลีหลัก เพลีย และคำบอกการณลักษณะ อยู่ โดยรูปภาพแบบนี้พบในคลังข้อมูลเพียง 2 ประโยคเท่านั้น

4.1.2 การเลือกใช้คำหรือโครงสร้างอื่น (27 ประโยค หรือ 18%) รูปคำในกลุ่มนี้เกิดจากการสรรคำของผู้แปลโดยเทียบเคียงความหมายที่เหมือนกับคำขยายแบบลดระดับในภาษาต้นทาง โดยผู้วิจัยพบการแปลในลักษณะนี้ 6 แบบ มีรายละเอียดดังนี้

(1) คำแสดงการกะประมาณ (10 ประโยค) รูปภาพในการแปลคำขยายแบบลดระดับโดยแสดงการกะประมาณนี้มักจะใช้เพื่อแสดงความรู้สึกหรือเป็นการพูดออกตัว (hedge) อย่างหนึ่ง ดังที่สุจริตลักษณ์ ดีผดุง (Deepadung 2009, pp.30-31) กล่าวว่าเป็นการปฏิบัติตามหลักการในการสื่อสาร (Grice's maxims) อย่างอ้อมๆ กล่าวคือบางครั้งผู้พูดต้องการลดความเสี่ยงในการกล่าวถ้อยคำตรงๆ เพื่อรักษาหน้าตนเองและผู้ฟัง การพูดออกตัวจึงเป็นทางเลือกหนึ่งที่ทำให้หน้าเสียงของผู้พูดฟังดูอ่อนลง ยกตัวอย่างเช่น

ต้นฉบับ :	'I thought Sharon was starting to sound <u>a bit</u> like a robot,...'
ฉบับแปล :	“ฉันกำลังคิดว่าชาร์อนทำตัวที่อ้อๆ เหมือนหุ่นยนต์ยังไงก็ไม่รู้...”

จะเห็นได้ว่ารูปภาพปลายทางของคำขยายแบบลดระดับนี้แสดงความหมายในเชิงออกตัว (Hedge) ตรงกับการศึกษาของสุจริตลักษณ์ ดีผดุง (Deepadung 2009, pp.73-76) ที่กล่าวว่าเป็นการพูดเลียงหรือเป็นการบอกกล่าวล่วงหน้าเพื่อป้องกันตัวเองจากการรับผิดชอบต่อผลต่างๆ ที่อาจจะเกิดขึ้นตามถ้อยคำที่ตนเองได้พูดออกไป หรือเป็นการแสดงทัศนคติแบ่งรับแบ่งสู้ในการแสดงความคิดเห็น

(2) คำซ้ำ (6 ประโยค) รูปภาษาในการแปลคำขยายแบบลดระดับโดยใช้คำซ้ำนี้ สุพันธ์ อัญชลีนุกูล (Anchaleenukoon 2009, p. 30) กล่าวว่าไว้ว่าเป็นการลดน้ำหนักเสียงที่พยางค์แรกของคำซ้ำ และออกเสียงคำซ้ำคำแรกให้เป็นเสียงเบา และสั้นลง จึงเป็นการลดน้ำหนักความหมายของคำเดิมให้มีน้ำหนักน้อยลง สอดคล้องกับการศึกษาของปทมา อัตนโธ (Attanatho 2001, p. 49) เรื่องไม่ยวมกับการแปลที่กล่าวไว้ว่าการใช้ไม่ยวมซึ่งเป็นการซ้ำคำ ทำให้ความหมายของคำหลักที่ใช้ไม่ยวมถูกลดลง เหลือเพียงการกะประมาณว่า “ใกล้เคียง” เท่านั้น เช่น ยาวๆ หมายถึงของสิ่งนั้นมีลักษณะยาว แต่ไม่ยาวมาก หรือ แดงๆ หมายถึง สีของสิ่งนั้นค่อนข้างแดงแต่ไม่แดงจัด หรือผู้พูดเห็นว่าสิ่งนั้นจัดอยู่ในกลุ่มสีแดง แต่ไม่ใช่สีแดงแท้ๆ ด้วยเหตุนี้การใช้คำซ้ำเพื่อแปลคำขยายแบบลดระดับจึงมีความหมายในเชิงลดระดับให้แก่ถ้อยคำ ยกตัวอย่างเช่น

ต้นฉบับ :	'What's the matter with you?' he said as I stared at the door suspiciously. 'No-thing,' I sing-songed gaily, flopping into the sitting room. 'Just <u>a little</u> tired from the party.'
ฉบับแปล :	“เป็นอะไรไปนะ” เขาถาม เมื่อฉันจ้องไปที่ประตูอย่างสงสัย “เปล่านี้” ฉันร้องเพลงอย่างร่าเริง กระโดดไปที่ห้องนั่งเล่น “แค่เหนื่อยๆ จากงานปาร์ตี้”

(3) คำที่แสดงกระบวนการหรือความเปลี่ยนแปลง (4 ประโยค) รูปภาษาของการแปลคำขยายแบบลดระดับแบบนี้จะแสดงกระบวนการหรือความเปลี่ยนแปลงโดยมีวลีหลักตามหลัง ยกตัวอย่างเช่น

ต้นฉบับ :	'Mow, this was <u>a little</u> more difficult for me to answer, not least because, if I recall my more mature entries in the exercise-book correctly, I wrote down Madonna.'
ฉบับแปล :	“อันนี้ก็เริ่มตอบยากนะครับเพราะถ้าจำไม่ผิด ชื่อที่ผมเขียนตอบลงไปในเจ้าสม แบบฝึกหัดของผมในตอนนั้นรู้สึกจะเป็นมาดonna นะฮะ”

รูปภาษาในการแปลนี้สอดคล้องกับการศึกษาไวยากรณ์ของนวรรณ พันธุมธา (Phanmetha 2006, pp.64-65) ที่เรียกอีกชื่อหนึ่งว่าเป็น “คำบ่งเวลา” ซึ่งคำว่า เริ่ม หรือ เพิ่ง แสดงความหมายว่า มีการกระทำนั้นมาได้ไม่นาน ทั้งนี้จะเห็นได้ว่าคำที่แสดงกระบวนการหรือความเปลี่ยนแปลง หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่าคำบ่งเวลานี้ล้วนแต่ให้ความหมายในการบ่งปริมาณที่น้อย มีหน้าที่ในการแสดงความหมายลดระดับ

(4) โครงสร้างปฏิเสธ (4 ประโยค) รูปภาษาของการแปลคำขยายแบบลดระดับนี้อยู่ในโครงสร้างประโยคปฏิเสธที่เกิดร่วมกับวลีหลักในประโยค ยกตัวอย่างเช่น

ต้นฉบับ :	'She's <u>a bit</u> quiet' I explained, 'but no, she's not mine, and neither are these tampons.'
ฉบับแปล :	“แกไม่ค่อยขำพูดเท่าไรนะครับ” ผมอธิบาย “แต่ว่าแกไม่ใช่ลูกสาวผมหรอกฮะ ฝ้านามัยแบบสอดพวกนี้ก็ไม่ใช่ของผมเหมือนกัน”

คำปฏิเสธ “ไม่” ตามการศึกษาของนวรรธ พันธ์เมธา (Phanmetha 2006, pp.81-82) มักใช้ประกอบกับการขยายคำกริยา คำคุณศัพท์ หรือคำอื่น ๆ ได้หลากหลาย ซึ่งความหมายจะแตกต่างกันไปตามแต่คำที่ปรากฏร่วมกัน เช่น ไม่วาย ไม่เชิง ไม่สู้ ไม่ค่อย ไม่...เท่าไร เป็นต้น ซึ่งการใช้กับคำปรากฏร่วมเหล่านี้ต้องใช้เป็นปฏิเสธเท่านั้น เพราะถ้าตัดคำว่า ไม่ ออกไปจะทำความหมายเปลี่ยนไป หรืออาจไม่สามารถสื่อความได้

(5) คำบอกจำนวน (2 ประโยค) รูปภาษาในการแปลคำขยายแบบลดระดับแบบนี้จะใช้คำบอกจำนวนเพื่อแสดงความหมายว่าอยู่ในปริมาณน้อย ซึ่งนวรรธ พันธ์เมธา (Phanmetha 2006, p. 53) กล่าวว่าคำบอกจำนวนเป็นคำที่ใช้ขยายคำกริยาและไม่ใช้กับคำลักษณะนาม คำบอกจำนวนนี้ใช้บอกปริมาณของกริยาว่ามีมากน้อยเพียงไร หรือทำกริยานั้นโดยตลอดหรือไม่ จากคลังข้อมูลพบรูปคำประเภทนี้อยู่สองคำคือ คำว่า ที่ และสัก ที่ ยกตัวอย่างเช่น

ต้นฉบับ :	'She exchanged glances with Ian, who smiled and gave her a nod of encouragement as if to say, 'Go on, live a little.'
ฉบับแปล :	จินนี่หันไปมองเอียน เขายิ้มและพยักหน้าน้อยๆราวกับจะเป็นเชิงยุว่า “ไปเถอะ นานๆ ครั้งก็เที่ยวให้สนุกสักทีจะเป็นไรไป”

การแปลคำขยายแบบลดระดับ a little โดยใช้รูปคำบอกจำนวน สักที นี้ ตามการศึกษาของ Chesterman (1997, p. 103) และ Vinay and Darbelnet (1995, p. 51) จัดว่าเป็นกลวิธีการแปลทางอรรถศาสตร์ (semantic strategies) อย่างหนึ่งซึ่งแสดงให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงรูปคำแปลในภาษาต้นทางที่มีความหมายในเชิงนามธรรม (abstract) ไปสู่การเลือกใช้คำที่แสดงมโนทัศน์หรือความหมายในเชิงรูปธรรม (concrete) มากกว่า กล่าวคือ คำที่แสดงความหมายในเชิงนามธรรมมักเป็นคำที่อ้างถึงมโนทัศน์ที่เกี่ยวกับความคิดโดยทั่วไป ขณะที่คำที่แสดงความหมายในเชิงรูปธรรมจะอ้างถึงสิ่งหรือการกระทำที่สามารถมองเห็นและจับต้องได้

(6) คำที่แฝงความหมายลดระดับ (1 ประโยค) รูปภาษาในการแปลคำขยายแบบลดระดับนี้ใช้คำศัพท์อื่นที่แสดงนัยหรือความหมายในเชิงลดระดับ จากคลังข้อมูลทั้ง 150 ประโยคพบการแปลแบบนี้เพียง 1 ประโยค คือ

ต้นฉบับ :	..., each placed <u>slightly</u> on top of the one before it until they fanned out across the table in formation.
ฉบับแปล :	...หนังสือพิมพ์เล่มแล้วเล่มเล่าวาง <u>หลือม</u> ทับกับอีกเล่มซ้อนไปเรื่อยๆจนกลายเป็นรูปพัดที่แผ่ออกไปทั้งโต๊ะ

การแปลแบบนี้เป็นการใช้คำศัพท์ที่ให้ความหมายแฝง (associative meaning) ของภาษาปลายทางเพื่อการเทียบเคียงกับความหมายในภาษาต้นทาง Leech (1981) (cited in Kunthamrong, 2009, p.171) กล่าวว่า ความหมายแฝงนี้เป็นความหมายที่อยู่ในความคาดหวังของผู้อ่านภาษาปลายทางซึ่งจะแตกต่างกันไปตามวัฒนธรรมและรูปภาษา กล่าวคือ คำศัพท์คำหนึ่งๆ อาจมีความหมายในลักษณะอื่นๆ เพิ่มเติมโดยไม่

จำเป็นต้องมีรูปภาษาที่ทำให้เด่นชัด ดังจะเห็นได้จากการแปลคำขยายแบบลดระดับ slightly ว่า เหลื่อม ซึ่งให้ความหมายบ่งชี้โดยนัยว่ามีระดับหรือปริมาณที่น้อยแฝงอยู่ โดยไม่จำเป็นต้องมีคำจำพวก นิดหน่อย หรือ เล็กน้อยปรากฏร่วม ดังที่มีการให้คำนิยามในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 (Royal Institute 2011) ไว้ว่า เหลื่อม หมายถึง เลยไป ล้าไป ล้ากัน ไม่เสมอกัน

4.2 กลุ่มที่แสดงความหมายเพิ่มระดับ (intensifying effect)

สำหรับกลุ่มที่สองนี้พบว่าถ้อยคำในภาษาปลายทางบอกระดับที่สูงกว่าในภาษาต้นทาง (intensifying effect) อาจเกิดจากการเลือกสรรคำของผู้แปลที่แตกต่างออกไปจากภาษาต้นทางในสองลักษณะ คือ 1) ไม่มีการถ่ายทอดความหมายลดระดับ (omission) และ 2) การเลือกใช้คำที่มีความหมายเน้นย้ำ (intensifying devices) ได้แก่ การใช้คำเน้นย้ำ เช่น คำว่า อย่างหนัก เกินไป ไปเยอะ ฯลฯ การใช้คำลงท้าย เช่น ลี จัง นั้นแหละ ฯลฯ และการใช้คำที่แฝงความหมายเน้นย้ำ เช่น ฉี้ ทะลัก ยืดยาว ฯลฯ ดังมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

4.2.1 ไม่มีการถ่ายทอดความหมายลดระดับ (29 ประโยค หรือ 19.33%)

รูปภาษาในการแปลคำขยายแบบลดระดับกลุ่มนี้เป็นการไม่แปลหรือไม่มีการถ่ายทอดความหมายลดระดับไว้ ยกตัวอย่างเช่น

ต้นฉบับ :	Rather than thinking per se, I turned the whole thing into a question and answer session with my soul that went <u>a little like this</u> :
ฉบับแปล :	แทนที่จะคิดแบบธรรมดา ผมกลับตั้งกระทู้ถามตอบกับตัวเองในรูปแบบของปฏิจา-วิสนา <u>อย่างนี้</u>

การไม่แปลจัดเป็นการเปลี่ยนแปลงข้อมูล (information change) (Chesterman, 1997, pp.109-110) กล่าวคือ ผู้แปลอาจไม่แปลคำที่ปรากฏในภาษาต้นทางที่ไม่สื่อความหรือไม่เชื่อมโยงกับมโนทัศน์ความเข้าใจของผู้อ่านในภาษาปลายทาง นอกจากนี้การไม่แปลอาจมีเป้าหมายเพื่อประโยชน์ในการรักษาความเป็นธรรมชาติของภาษาปลายทางอีกด้วย ซึ่งตรงกับแนวคิดการปรับบทแปลของสัญญาวิ สายบัว (Saibua 2007, p. 64, pp.69-70) ที่กล่าวว่าการปรับภาษาในบทแปลนั้น ผู้แปลต้องคำนึงถึงความมุ่งหมายของการแปลเป็นสิ่งสำคัญเหนือสิ่งอื่นใด ดังนั้นหากผู้แปลประสบปัญหาว่า ถ้ารักษารูปภาษาของต้นทางไว้จะทำให้ความหมายไม่สามารถถ่ายทอดได้อย่างเต็มที่ ผู้แปลก็ควรเลือกที่จะรักษาความหมายไว้โดยปรับรูปแบบของภาษาปลายทางตามความเหมาะสม ซึ่งการไม่แปลก็ถือเป็นอีกทางเลือกหนึ่ง

4.2.2 การเลือกใช้คำที่มีความหมายเน้นย้ำ (24 ประโยค หรือ 16%)

รูปภาษาของการแปลในกลุ่มนี้มีความน่าสนใจอย่างยิ่งเพราะมีความหมายแตกต่างจากภาษาต้นทางอย่างเห็นได้ชัด กล่าวคือมีการเลือกใช้คำแปลที่แสดงความหมายเน้นย้ำแทนที่จะใช้คำแปลที่ให้ความหมายลดระดับเหมือนกับภาษาต้นทาง รูปภาษาที่พบมี 3 แบบ มีรายละเอียดดังนี้

(1) คำเน้นย้ำ (11 ประโยค) รูปแบบการแปลคำขยายแบบลดระดับที่แสดงความหมายการเน้นย้ำแบบชัดแจ้งในการแปลจำพวกคำว่า เกินไป อย่างหนัก ไปเยอะ ให้มากๆ จริงๆ ที่เดียว ฯลฯ ยกตัวอย่างเช่น

ต้นฉบับ :	‘Having slept on the issue I admit that I might have been <u>a little bit</u> hasty re: you and your ex.’
ฉบับแปล :	“พอมาคิดดูแล้ว ฉันก็ปากไวใจเร็วเรื่องคุณกับแฟนเก่าของคุณเกินไปเหมือนกัน”

คำเน้นย้ำ เกินไป จัดได้ว่าเป็นกลวิธีการขยายความหมายโดยใช้คำวิเศษณ์ (modifying adverbial devices) ตามการศึกษาของ Kullavanijaya (1997, อ้างใน Klubsri-on (2002, pp.12-13) นอกจากนี้แล้วคำเหล่านี้ยังจัดได้ว่าเป็นคำเน้นย้ำที่ปรากฏร่วมกับวลีหลักหรือคำหลักอื่นๆโดยไม่จำกัด (non-restricted intensifiers) (Poonlarp 2009, p. 96) กล่าวคือ สามารถเกิดร่วมกับคำกริยาหรือคำคุณศัพท์ที่แสดง ความหมายเชิงบวกหรือเชิงลบได้หลากหลาย เช่น คำขยาย เกินไป อาจใช้ขยายคำว่า ดี ร้อน ง่าย ยาก ใจดี ใจร้าย ฯลฯ

สำหรับการแปลโดยใช้คำเน้นย้ำแทนที่คำที่แสดงความหมายลดระดับนี้ สันนิษฐานว่าน่าจะมาจากอิทธิพลของวลีหลัก ปากไวใจเร็ว ซึ่งเป็นคำแสดงความหมายในเชิงลบที่มักปรากฏร่วมกับคำเน้นย้ำเป็นสำคัญ (Poonlarp, 2009, p. 270) เพราะหากแปลโดยใช้คำที่แสดงความหมายลดระดับในบริบทนี้ย่อมทำให้ภาษาฟังดูแปร่ง ไม่เป็นธรรมชาติ เช่น ปากไวใจเร็วเล็กน้อย เป็นต้น ดังนั้นผู้แปลจึงเลือกที่จะใช้คำที่ให้ความหมายเน้นย้ำในการแปลคำขยายแบบลดระดับเพื่อรักษารรรถรส และความเป็นธรรมชาติของภาษาปลายทาง

(2) คำลงท้าย (9 ประโยค) รูปแบบการแปลคำขยายแบบลดระดับที่อยู่ในรูปของคำลงท้ายที่แสดงอารมณ์ความรู้สึก (mood final particles) ในภาษาปลายทางจำพวกคำว่า สิ นะ จัง เลยนะ ด้วยแหละ ฯลฯ โดยรูปแบบการแปลที่แสดงความหมายเน้นย้ำนี้จะเป็นการปรากฏร่วมของคำลงท้ายกับวลีหลักเท่านั้น

ต้นฉบับ :	‘All I know is that I'm <u>a bit</u> like you, ...’
ฉบับแปล :	“เท่าที่ฉันรู้จักคือ ฉันเองก็เหมือนเธอนั้นแหละ...”

การแปลโดยใช้คำลงท้ายมักพบได้ในภาษาพูดที่ไม่เป็นทางการ และสามารถทำหน้าที่ในการเน้นย้ำความหมาย ดังที่มีการศึกษาการแปลคำลงท้ายในภาษาไทยของสุจริตลักษณ์ ดีผดุง (Deepadung 2009, pp.115-116) ที่กล่าวไว้ว่า คำลงท้ายในภาษาไทยแสดงความหมายได้หลากหลาย หนึ่งในนั้นคือการเน้นย้ำความหมายจากการแสดงอารมณ์ความรู้สึกของผู้พูดที่มีต่อผู้ฟัง ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ Poonlarp (2009) ที่ระบุไว้ว่าช่วยเพิ่มระดับหรือเน้นย้ำความหมายถ้อยคำ นอกจากนี้ การเลือกใช้คำลงท้ายในการแปลยังเป็นการรักษาความเป็นธรรมชาติของภาษาปลายทางอีกด้วย

(3) คำที่แฝงความหมายเน้นย้ำ (4 ประโยค) รูปภาษาในการแปลคำขยายแบบลดระดับที่ให้ความหมายเน้นย้ำ เช่นคำว่า ฉี้ ทะลัก ยืดยาว ซึ่งคำเหล่านี้ล้วนแต่มีความหมายแฝงว่า เยอะ หรือ มาก ซ่อนอยู่ในคำยกตัวอย่างเช่น

ต้นฉบับ :	‘I'm afraid to say it's been <u>a bit</u> quiet.’
ฉบับแปล :	“เกรงว่าจะต้องบอกว่า หมู่นี้เงียบ <u>ฉี้</u> ไม่มีอะไรน่าตื่นเต้น”

การแปลโดยเลือกใช้คำเน้นย้ำที่ปรากฏร่วมกับวลีหลักอย่างจำกัด (restricted intensifiers) ตามการศึกษาดั้งเดิมของ Haas (1946) อธิบายว่าเป็นกลวิธีการเน้นความหมายในภาษาโดยใช้คำพิเศษกลุ่มหนึ่งที่ต้องปรากฏร่วมกับวลีหลักหรือคำหลักอย่างไม่มีเงื่อนไข จึงเห็นได้ว่าจากตัวอย่างการแปลเป็นภาษาไทย คำว่า “ฉี้” จะใช้ขยายได้เพียงกับวลีหลักหรือคำว่า เจียบ เท่านั้น

การศึกษาการแปลคำขยายแบบลดระดับในส่วนของความหมายและรูปภาษานี้แสดงให้เห็นว่าคำขยายแบบลดระดับไม่ได้แปลโดยใช้คำที่มีความหมายประจำคำตรงกับคำในภาษาต้นทางเพียงอย่างเดียว แต่มีการเลือกใช้คำหรือโครงสร้างอื่นๆ ด้วยเช่นกัน ไม่ว่าจะเป็นการเลือกใช้ถ้อยคำที่แสดงความหมายลดระดับหรือการเลือกใช้คำอื่นเพิ่มระดับของถ้อยคำ หรือแม้แต่ไม่มีการถ่ายทอดความหมายลดระดับในภาษาต้นทาง

5. การอภิปรายผล

การศึกษารูปภาษา ความหมายและบริบทในการสื่อสารของการแปลคำขยายแบบลดระดับพบว่า การแปลที่แสดงความหมายลดระดับจะมีรูปแบบที่เลือกใช้คำที่มีความหมายประจำคำตรงกับภาษาต้นทางเป็นส่วนใหญ่ อันได้แก่คำบ่งปริมาณจำพวก นิดหน่อย เล็กน้อย หน่อย นิดๆ บ้าง ฯลฯ เหตุที่เป็นเช่นนี้เพราะสามารถถ่ายทอดความเป็นธรรมชาติของภาษาปลายทางโดยเทียบเคียงความหมายที่ใกล้เคียงอย่างยิ่งได้โดยโดยง่าย กล่าวคือ เมื่อมีคำแปลความหมายลดระดับในภาษาปลายทางรองรับอยู่แล้ว อีกทั้งเมื่อบริบทในภาษาต้นทางที่มีวลีหลักแสดงความหมายในเชิงลบสอดคล้องกับบริบทสถานการณ์ของการใช้วัจนกรรมในภาษาปลายทาง ผู้แปลจึงสามารถเชื่อมโยงคำแปลที่มีอยู่แล้วในภาษาปลายทางแทนที่ภาษาต้นทางเพื่อแสดงความหมายลดระดับหรือแสดงความอ่อนลงของถ้อยคำได้ทันที

อย่างไรก็ดียังมีการแปลอีกส่วนหนึ่งที่แม้ว่ารูปภาษาต้นทางจะแสดงความหมายลดระดับให้แก่ถ้อยคำชัดเจน แต่ผู้แปลกลับเลือกแปลโดยใช้คำหรือโครงสร้างอื่น อันได้แก่ การใช้คำซ้ำ โครงสร้างปฏิเสธ คำบอกจำนวน คำที่แฝงความหมายลดระดับ ยกตัวอย่างเช่น การใช้โครงสร้างปฏิเสธหรือการซ้ำคำในประโยคที่แสดงวัจนกรรมการกล่าวความจริงแบบแสดงความคิดเห็นต่อไปนี้

ต้นฉบับ :	'Maybe you should get a quieter hairdryer or begin your toilette <u>a little earlier.</u> '
ฉบับแปล :	“คุณน่าจะหาเครื่องเป่าผมที่มันเสียงเบาหน่อยนะ หรือแต่งตัวให้เสร็จเสีย <u>เนิ่นๆ</u> ”

จากตัวอย่างการแปลวลี ‘a little earlier’ เป็น “เนิ่นๆ” ย่อมฟังดูรื่นหูเป็นธรรมชาติมากกว่าการที่จะแปลตรงตัวหรือใช้ความหมายประจำคำว่า “ไวกว่านิดหน่อย” หรือ “เร็วกว่าเล็กน้อย” ทั้งนี้เพราะวลีหลัก early ในภาษาต้นทางมีคำในภาษาปลายทางที่ใกล้เคียงคือคำว่า เนิ่น และคำว่า เนิ่น นี้ย่อมไม่ปรากฏร่วมกับคำขยายแบบลดระดับที่มีความหมายประจำคำตรงกับคำในภาษาต้นทางจำพวก เล็กน้อย นิดหน่อย บ้าง ฯลฯ นอกจากนี้จากการใช้คำซ้ำที่ใช้ไม่ยักจัดเป็นกลวิธีในการแสดงความหมายลดระดับอย่างหนึ่ง ดังนั้นการใช้คำว่า เนิ่นๆ เพื่อแปลคำว่า a little earlier ย่อมทำให้เกิดความกระชับ และรักษาความเป็นธรรมชาติของภาษาปลายทางได้อย่างเหมาะสม

การศึกษาบริบทการสื่อสารแสดงให้เห็นถึงเหตุผลในการเลือกใช้รูปภาษาในการแปลมากยิ่งขึ้น ดังนั้นจึงเป็นไปตามสมมุติฐานที่ว่า บริบทในการสื่อสารส่งผลต่อการแปลคำขยายแบบลดระดับโดยจะเป็นตัวกำหนดรูปภาษาในการแปล ผู้วิจัยพบว่าการแปลโดยเลือกใช้คำที่มีความหมายประจำคำตรงกับภาษาต้นทางมักปรากฏร่วมกับวลีหลักที่แสดงความหมายเชิงลบ เช่นคำว่า แผลก หนัก สั่น เมา เลอะ สลุด แผละ เพ็ลย ฯลฯ ส่วนการแปลโดยใช้คำหรือโครงสร้างอื่นที่แสดงความหมายลดระดับ เช่น การใช้คำซ้ำ โครงสร้างปฏิเสธ คำบอกจำนวน คำที่แฝงความหมายลดระดับ ฯลฯ มักปรากฏร่วมกับวลีหลักที่ไม่ได้แสดงความหมายในเชิงลบ เช่น สร้างสรรค์ เช็กซี เก่ เหมือนหุ่นยนต์ หวานล่อม ยิ้ม ฯลฯ อีกทั้งการใช้คำหรือโครงสร้างอื่นนี้ช่วยขจัดความกำกวม และทำให้เกิดความกระชับแก่รูปภาษาได้อีกด้วย นอกจากนี้ในบริบททั้งที่เป็นบทสนทนาและการเล่าเรื่องไม่ได้เป็นปัจจัยในการกำหนดรูปภาษาในการแปลที่แสดงความหมายลดระดับ ทั้งนี้เพราะความนิยมใช้คำขยายแบบลดระดับในภาษาปลายทางภาษาไทยของทั้งสองบริบทสถานการณ์มักเป็นภาษาพูดแบบไม่เป็นทางการทั้งสิ้น ซึ่งสอดคล้องกับธรรมชาติของใช้คำขยายแบบลดระดับในบริบทการสื่อสารที่มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อแสดงความรู้สึกต่อคู่สนทนาโดยการลดระดับความแรงของถ้อยคำ ช่วยรักษามิตรภาพ ตลอดจนการแสดงความเป็นพวกพ้อง

สำหรับการแปลคำขยายแบบลดระดับที่แสดงความหมายเพิ่มระดับนั้นมีรูปแบบการแปลโดยเทียบเคียงความหมายที่ต้องอาศัยการตีความจากบริบทและเลือกคำที่เหมาะสม โดยผละออกจากการใช้คำแปลที่มาจากความหมายประจำคำ แสดงให้เห็นว่าอิทธิพลความเป็นธรรมชาติของภาษาปลายทางเป็นตัวกำหนดที่สำคัญในการเลือกคำแปลของผู้แปล ซึ่งข้อสังเกตนี้สอดคล้องกับแนวคิดเรื่องการจัดเรียงคำที่ต้องใช้ควบคู่กันในบริบทสถานการณ์ของการสื่อสารที่เจ้าของภาษาทั่วไปเห็นว่าถูกต้องเหมาะสม โดยคำหรือกลุ่มคำตั้งแต่สองคำขึ้นไปปรากฏร่วมกันเป็นวลีหรือประโยคแล้วย่อมต้องแสดงความหมายที่กลมกลืนเป็นธรรมชาติ และเนื่องจากคำปรากฏร่วม (collocation) เหล่านี้มีลักษณะการใช้เป็นถ้อยคำสำนวน (idiomatic expression) จึงเป็นไปได้ยากที่จะใช้กฎเกณฑ์ทางภาษาในการอธิบาย (Pinmanee, 2005, pp.251-253) ด้วยเหตุนี้เองการใช้คำปรากฏร่วมในภาษาปลายทางจึงอาจเป็นทางออกที่ดีที่สุดของผู้แปล เมื่อการแปลโดยเลือกใช้คำที่มีความหมายประจำตรงกับคำในภาษาต้นทาง หรือการใช้คำหรือโครงสร้างอื่นที่แสดงความหมายลดระดับไม่สามารถตอบสนองความถูกต้องเหมาะสมในการแปลเป็นภาษาปลายทางได้

นอกจากปัจจัยเรื่องของการรักษาความเป็นธรรมชาติในภาษาปลายทางโดยมีเรื่องกฎการปรากฏร่วมของคำ การสร้างความกระชับ ขจัดความกำกวม และการสร้างความสนใจให้แก่ตัวผู้อ่านแล้ว การแปลแบบนี้มักเกิดร่วมกับวลีหลักที่เน้นการแสดงอารมณ์ความรู้สึกเชิงลบ เช่น ไม่ลงรอย หดหู่ ฮวบฮาบ สติแตก ปากไวใจเร็ว ฯลฯ หรือหากจะกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ หากอยู่ในบริบทสถานการณ์เดียวกัน ภาษาต้นทางภาษาอังกฤษสามารถใช้คำขยายแบบลดระดับร่วมกับถ้อยคำที่เน้นการแสดงอารมณ์ความรู้สึกเชิงลบได้ แต่สำหรับภาษาปลายทางภาษานั้น หากถ้อยคำในประโยคมีการเน้นย้ำการแสดงอารมณ์ความรู้สึกเชิงลบก็มักจะมีแนวโน้มในการไม่ถ่ายทอดความหมายลดระดับ หรือเลือกใช้คำที่แสดงความหมายเน้นย้ำแทนที่คำขยายแบบลดระดับในภาษาต้นทาง ทั้งนี้เพื่อรักษาความเป็นธรรมชาติในภาษาปลายทางภาษาไทย และส่งผ่านอารมณ์ความรู้สึก

นั้นไปยังผู้อ่าน ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าการใช้คำขยายแบบลดระดับในภาษาไทยและภาษาอังกฤษมีความแตกต่างกัน และปัจจัยนี้ส่งผลโดยตรงต่อการเลือกคำแปลในภาษาปลายทางอย่างมีนัยสำคัญ ยกตัวอย่างเช่น

ต้นฉบับ :	'I must admit,' said Qinyin, 'I find that <u>a little</u> hard to believe.'
ฉบับแปล :	“ต้องยอมรับว่า...ยากที่จะเชื่อจริงๆ” จินนี่เสริม

ผู้แปลเลี้ยงที่จะแปล '...a little hard to believe.' โดยใช้ความหมายประจำคำว่า “...ยากที่จะเชื่อ นิดหน่อย” หรือ “...ยากที่จะเชื่อเล็กน้อย” ซึ่งฟังดูแปร่งไม่เป็นธรรมชาติในภาษาปลายทาง นอกจากนี้ยังเป็นเรื่องของความกำกวมที่อาจทำให้ผู้อ่านสับสนในเรื่องของความหมายได้ เช่น นิดหน่อย หรือ เล็กน้อย ขยายคำว่า ยาก หรือคำว่า เชื่อ กันแน่ ดังนั้นการแปลโดยการใช้คำที่แสดงการเน้นย้ำแบบชัดแจ้งในประโยคตัวอย่างจึงน่าจะเป็นทางเลือกที่เหมาะสม ช่วยสร้างความกระชับ ขจัดความกำกวม ทำให้ฟังดูเป็นธรรมชาติ และรักษา อรรถรสของเนื้อหาในภาษาปลายทาง นอกจากนี้แล้วการเลือกคำแปลที่เป็นไปได้อีกแบบหนึ่งตามความเห็นของผู้วิจัย คือ การเลือกใช้คำหรือโครงสร้างอื่นที่แสดงความหมายลดระดับ โดยวลี '...a little hard to believe.' อาจแปลว่า “...ค่อนข้างยากที่จะเชื่อ” ก็สามารถสื่อความหมายได้ดีเช่นกัน แต่ที่ผู้แปลเลือกให้คำเน้นย้ำแบบชัดแจ้งน่าจะมีเหตุผลในการดึงความสนใจของผู้อ่านเป็นสำคัญ อย่างไรก็ตามผู้วิจัยมิได้เห็นด้วยกับผู้แปลในทุกกรณีในการแปลคำขยายแบบลดระดับโดยทำให้ภาษาปลายทางมีความหมายเพิ่มระดับขึ้น ยกตัวอย่างเช่น

ต้นฉบับ :	Maybe she had been drinking <u>a little</u> more lately,...
ฉบับแปล :	เธอดื่มมากไปจริงๆ แหะละ...

จากตัวอย่างข้างต้นนี้ ผู้วิจัยเห็นว่าไม่มีความจำเป็นที่ผู้แปลต้องเลือกใช้คำที่แสดงความหมายเน้นย้ำจริงๆ เพราะบริบทในภาษาต้นทางไม่ได้แสดงความหมายในเชิงเน้นย้ำแต่อย่างใด การเลือกใช้คำที่แสดง ความหมายลดระดับ เช่น ระยะเวลาที่ผ่านมาเธอดื่มหนักไปหน่อย ย่อมสามารถสื่อความหมายของภาษาต้นทางได้ ดีกว่า นี้แสดงให้เห็นถึงการละเลยของผู้แปลต่อการแปลคำขยายแบบลดระดับที่ควรต้องแสดงความหมายลดระดับ อีกทั้งยังแปลตกคำวิเศษณ์ lately อีกด้วย

แต่ในบางกรณีอาจเป็นการยากที่ผู้แปลจะเก็บความหมายของคำขยายแบบลดระดับในภาษาต้นทางไว้ ทั้งนี้เพราะอาจทำให้สูญเสียอรรถรส หรือเจตนาของผู้เขียนที่อยู่ในตัวบทต้นฉบับ ยกตัวอย่างเช่นในประโยค

ต้นฉบับ :	'All you do is not eat any food which you have to pay for. So at the start of the diet you're a bit porky and no one asks you out to dinner.'
ฉบับแปล :	“ช่วงแรกของการลดน้ำหนัก ห้ามกินอะไรก็ตามที่คุณต้องจ่ายเงินซื้อเอง คุณคือ <u>ยายหมูตอน</u> เลยไม่มีใครชวนไปกินข้าวเย็นด้วย”

ในบริบทนี้ ผู้พูดซึ่งเป็นแฟนหนุ่มของผู้ฟังต้องการแสดงความคิดเห็นว่าผู้ฟังมีรูปร่างอ้วน แต่เนื่องจากต้องการแสดงความสุภาพจึงใช้คำขยายแบบลดระดับ a bit เพื่อลดระดับความแรงของถ้อยคำ ร่วมกับวลีหลัก porky เพื่อไม่ให้กระทบต่อจิตใจผู้ฟัง แต่เนื่องจากภาษาต้นทางใช้วลีที่ไม่น่าเป็นทางการ มีการสอดแทรกความขบขันตลอดทั้งเรื่อง หากผู้แปลรักษาเจตนาของต้นฉบับไว้โดยเลือกใช้คำที่มีความหมายประจำคำตรงกับคำในภาษาต้นทาง หรือเลือกใช้คำที่แสดงความหมายลดระดับ เช่น แปล a bit porky ว่า อ้วนนิดหน่อย หรืออวบๆ ย่อมทำให้อรรถรสของภาษาต้นทางตลอดจนเจตนาของผู้เขียนที่ต้องการแสดงอารมณ์ขันหยอกล้อกันระหว่างคู่รักขาดหายไป ดังนั้นผู้แปลจึงเลือกที่จะรักษาอรรถรสไว้มากกว่าที่จะรักษาเจตนาในการลดระดับถ้อยคำเพื่อแสดงความสุภาพ

นอกจากนี้ยังพบอีกว่าการแปลโดยเลือกใช้คำที่แสดงความหมายเน้นย้ำนั้นมักเกิดในบริบทในการสนทนาเป็นส่วนใหญ่ เหตุที่เป็นเช่นนี้เพราะในการสนทนา ย่อมมีการใช้คำที่แสดงอารมณ์ความรู้สึกในเชิงเน้นย้ำได้มากกว่าบริบทที่ไม่มีการแสดงออกเป็นคำพูด ขณะเดียวกัน การเลือกแปลโดยไม่ถ่ายทอดความหมายลดระดับในภาษาปลายทางมักเกิดขึ้นในบริบทของการเล่าเรื่องเป็นหลัก โดยเฉพาะกับคำว่า slightly ที่เป็นเช่นนี้เพราะว่า บริบทที่เป็นการเล่าเรื่องในภาษาปลายทางภาษาไทยมักมีความเป็นทางการมากกว่าบริบทที่มีการแสดงออกเป็นคำพูด แต่การใช้คำที่แสดงความหมายลดระดับในภาษาไทยมักจะปรากฏในบริบทที่ไม่เป็นทางการ ดังนั้นภาษาปลายทางจึงถูกละไว้ในบริบทของภาษาต้นทางที่เป็นทางการมากกว่านั่นเอง

6. สรุปผลการวิจัย

งานวิจัยฉบับนี้มุ่งศึกษาวิเคราะห์การแปลคำขยายแบบลดระดับจำนวน 4 คำ คือ *a bit*, *a little*, *a little bit* และ *slightly* รวมทั้งสิ้น 150 ประโยค จากข้อมูลการแปลเทียบประโยคภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทยของตำบัพต้นฉบับประเภทเน้นการแสดงอารมณ์ความรู้สึก ผู้วิจัยพบว่าการแปลในกลุ่มที่แสดงความหมายลดระดับนั้นจะเน้นไปที่การเลือกใช้คำที่มีความหมายประจำคำตรงกับภาษาต้นทางเป็นส่วนใหญ่ โดยการแปลแบบนี้มักปรากฏร่วมกับวลีหลักที่แสดงความหมายเชิงลบ ผู้แปลมีปัญหาในการเลือกใช้คำก่อนข้างน้อยเพราะมีคำแปลรองรับในภาษาปลายทางอยู่แล้ว ส่วนการแปลโดยใช้คำหรือโครงสร้างอื่นเพื่อแสดงความหมายลดระดับหรือเพิ่มระดับนั้นถือได้ว่าเป็นกลวิธีการแปลที่แตกต่างไปจากการแปลโดยใช้ความหมายประจำคำเพราะมีการใช้กลวิธีการแปลอื่น ๆ ทั้งการเลือกใช้คำหรือโครงสร้าง การแปลแบบนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อรักษาความเป็นธรรมชาติของภาษาปลายทางเป็นสำคัญโดยมีปัจจัยเรื่องกฎการปรากฏร่วมของคำ การขจัดความกำกวม การสร้างความกระชับ และการสร้างความสนใจให้แก่ผู้อ่าน ดังนั้นผู้แปลจึงต้องใช้ทักษะในการแปลมากกว่าแบบแรกเพื่อให้ได้ความหมายลดระดับหรือเพิ่มระดับที่ฟังดูรื่นหู ถูกต้องเป็นธรรมชาติ

โดยสรุปการแปลคำขยายแบบลดระดับจะเป็นไปตามแนวทางการแปล หรือการรักษาสมมูลภาพอยู่ 2 แนวทางซึ่งผู้แปลต้องตระหนักถึงลักษณะของภาษาภายในตำบัพแต่ละประเภทว่ามีสัดส่วนในการพิจารณาเลือกสรรคำแปลหรือกลวิธีในการแปลที่แตกต่างกันอย่างไร คือ

1) แนวทางการแปลหรือสมมูลภาพที่มาจาก การแปลแบบตรงตัวตามรูปภาษาและความหมายประจำคำของภาษาต้นฉบับ ซึ่งก็คือผู้แปลสามารถเลือกคำในภาษาปลายทางที่มีความหมายตรงกับคำในภาษาต้นทาง โดยอาศัยการพิจารณาจากความหมายหลัก หรือความหมายประจำทางภาษาที่มีอยู่แล้วระหว่างสองภาษา ภายใต้บริบทสถานการณ์ในการสื่อสารแบบเดียวกัน การแปลแบบนี้ตรงกับแนวทางการวิเคราะห์เพื่อตีความ (interpretive analysis) ของ Delisle (1988) ในส่วนของการถ่ายทอดโดยการเลือกคำในภาษาปลายทางที่มีความหมายตรงกับคำในภาษาต้นทาง (retrieval of standard equivalents from the linguistic system)

2) แนวทางการแปลหรือสมมูลภาพที่อาศัยบริบทสถานการณ์ในการตีความหมายเพื่อเลือกคำแปลที่เหมาะสมในภาษาปลายทาง อันได้แก่ การเลือกใช้คำหรือโครงสร้างอื่นที่แสดงความหมายลดระดับ การไม่ถ่ายทอดความหมายลดระดับ และการเลือกใช้คำที่แสดงความหมายเน้นย้ำ สมมูลภาพในแบบที่สองนี้แสดงให้เห็นว่าการแปลเป็นกระบวนการที่มีความสลับซับซ้อนมากกว่าที่เห็น ผู้แปลต้องคำนึงถึงความหมายที่แท้จริงที่ผู้เขียนต้องการจะสื่อ แล้วจึงเลือกสรรคำหรือโครงสร้างในการแปลที่ถูกต้องเหมาะสม ตรงกับแนวคิดที่ Nida และ Taber (1969) ได้กล่าวไว้ว่า สมมูลภาพทางความหมายของสารอยู่เหนือการเทียบเคียงด้วยรูปแบบสาร (dynamic equivalence over formal correspondence) และแนวคิดของ Delisle (อ้างแล้ว) ที่ว่า หากผู้แปลต้องอาศัยการตีความและเชื่อมโยงมโนทัศน์ทางความหมายที่แท้จริงระหว่างภาษาต้นทางและภาษาปลายทางโดยอาศัยบริบทสถานการณ์ในการสื่อสารเป็นสำคัญ แล้วนำมาเขียนใหม่เพื่อถ่ายทอดความหมายที่ถูกต้อง เป็นธรรมชาติโดยผละออกจากรูปแบบทางภาษาของต้นฉบับก็จะถือได้ว่าเป็นแนวทางการแปลที่ถ่ายทอดโดยการสร้างคำใหม่จากบริบท (re-creation in context)

ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่าแนวทางการแปลที่ดีที่สุดขึ้นอยู่กับ การเลือกใช้ให้เหมาะสมกับตัวบทต้นฉบับเป็นสำคัญ อย่างไรก็ตามการแปลถือได้ว่าเป็นศาสตร์และศิลป์ที่ไม่มีลักษณะตายตัว องค์ประกอบอื่นๆ เช่น อารมณ์ความรู้สึก การตีความ ความคิดเห็นส่วนตัว ความเชื่อ ประสบการณ์ความรู้ วัจนลีลาของผู้แปล ตลอดจนการคำนึงถึงผลเทียบเคียงที่จะเกิดกับผู้อ่านล้วนแต่มีผลต่อการเลือกรูปภาษาในการแปลทั้งสิ้น ดังนั้นการแปลจะสมบูรณ์ยิ่งขึ้นหากผู้แปลได้ให้ความสำคัญแก่ประเด็นเหล่านี้

คำขยายแบบลดระดับอาจศึกษาในมิติอื่นๆ เช่น การศึกษาการแปลจากภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทย การศึกษาเปรียบเทียบการแปลคำขยายแบบลดระดับในประเภทตัวบทที่แตกต่างกัน หรือการศึกษาการแปลคำขยายแบบลดระดับโดยศึกษาปัจจัยในเรื่องเพศสภาพเพื่อดูอิทธิพลในการสื่อสาร ทั้งนี้การศึกษารวมถึงการเพิ่มจำนวนคลังข้อมูลในการวิเคราะห์เพื่อให้ได้ผลการวิจัยที่ชัดเจนมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- Anchaleenukoon, S. (2009). *Morphological system in Thai*. Bangkok: Chulalongkorn University. (in Thai)
- Attanatho, P. (2001). The diacritic Mai-Yamok and translation. *Journal of Letters*, 30(2), 42-61. (in Thai)

- Bell, R. T., & Candlin, C. (1991). *Translation and translating: Theory and practice*. London: Longman.
- Brown, P., & Levinson, S. (1987). *Politeness: Some universals in language usage*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Catford, J. C. (1965). *A linguistic theory of translation*. London: Oxford University Press.
- Chesterman, A. (1997). *Memes of translation*. Amsterdam: John Benjamins.
- Deepadung, S. (2009). *Introduction to pragmatics*. Nakhon Pathom: Research Institute of Languages and Cultures for Rural Development, Mahidol University. (in Thai)
- Delisle, J. (1988). *Translation: An interpretative approach* (P. Logan & M. Creery, Trans.). Ottawa: University of Ottawa.
- Dong, D., & Chiu, A. (2013). The importance of downtoners in English writing and translation-with reference to Chinese movie subtitle translations. *GJHSS-G, Linguistics & Education*, 13(5), 52-56.
- Ebeling, J., & Ebeling, S. O. (2015). An English-Norwegian contrastive analysis of downtoners, more or less. *Nordic Journal of English Studies*, 14(1), 62-89.
- Fielding, H. (1996). *Bridget Jones's Diary*. London: Picador.
- Fielding, H. (2001). *Bridget Jones's Diary* (P. Chariyaves Trans.). (4th ed.). Bangkok: Image Publishing, (in Thai)
- Fraser, B. (1980). "The Domain of Pragmatics." In J. C. Richards & R. W. Schmidt (Eds.), *Language and communication* (pp.29-59). Singapore: Selector Printing Co. (Pte) Ltd.
- Gayle, M. (2000). *Turning Thirty*. London: Hodder and Stoughton.
- Gayle, M. (2006). *Turning Thirty* (B. Boonsinsook, Trans.). Bangkok: Praew Publishing.
- Haas, M. (1946). A grammatical sketch of Tunica. In H. H. L. Bloomfield, & M. Haas (Eds.), *Linguistic structures of native America* (pp.337-366). New York: Johnson Reprint Corporation.
- Holmes, J. (1984). Modifying illocutionary force. *Journal of Pragmatics*, 8, 345-365.
- Klubsri-on, P. (2002). *Intensifying devices in the southern Thai dialect of Songkhla*. Master's thesis, Chulalongkorn University, Bangkok. (in Thai)
- Kunthamrong, R. (2009). *Understanding language to translate: From theories to practice*. Bangkok: Chulalongkorn University. (in Thai)
- Lakoff, R. T. (1972). *The pragmatics of modality*. Ann Arbor, Mich.
- Muhammed, L. N., & Ali, S. A. (2012). The translation of the downtoners in the literary texts into Arabic. *Adab AL Rafidayn*, 63, 543-570.
- Nida, E. A. & Taber, C. R. (1969). *The theory and practice of translation*. Leiden: Brill.

- Phanmetha, N. (2006). *Thai grammar*. (3rd ed.). Bangkok: Chulalongkorn University. (in Thai)
- Pinmanee, S. (2005). *Advanced translation*. Bangkok: Chulalongkorn University. (in Thai)
- Paradis, C. (1997). *Degree modifiers of adjectives in spoken British English*. Lund: Lund University Press.
- Poonlarp, T. (2009). *The transfer of expressive meaning in the translation of English intensifiers into Thai*. PhD Thesis. Chulalongkorn University, Bangkok.
- Prasithratsint, A. (2002). Differences between Thai and English structures influencing translation process. *Ramkhamhaeng University Journal*, 19(3), 68-82. (in Thai)
- Quirk, R., & Greenbaum, S. (1985). *A comprehensive grammar of the English language*. New York: Longman.
- Rangkupan, S. (1992). *Subsidiary verbs 'go' and 'come' in Thai*. Master's thesis, Chulalongkorn University, Bangkok.
- Royal Institute. (2011). *Royal Institute Thai Dictionary*. Bangkok: Royal Institute. (in Thai)
- Saibua, S. (2007). *Principles of translation*. (8th ed.). Bangkok: Thammasat University.
- Stoffel, C. (1901). *Intensives and down-toners: A study in English adverbs*. United Kingdom: BiblioBazaar Publishing.
- Thonglor, K. (2002). *Principles of Thai language*. (3rd ed.). Bangkok: Ruamsarn Publishing. (in Thai)
- Vinay J., & Darbelnet J. (1995). *Comparative stylistics of French and English: A methodology for translation*. Amsterdam: John Benjamins.
- Weisberger, L. (2003). *The devil wears prada*. New York: Broadway Books.
- Weisberger, L. (2006). *The devil wears prada* (J. Notoda, Trans.) (7th ed.). Bangkok: Matichon Press. (in Thai)